

RESSO

428002
CEDOC
FONS
A VILADO

ELS OMELLS DE NA GAIA, FEBRER · MARÇ DEL 1951

SUMARI

EDITORIAL. — La dansa més bella, R. M.

Una malaganyada llicó necrològica, M. J.

ACTUALITATS. — La família de Borman convertida al catolicisme; La bandera de Corea; Graciuses nanes venudes a baix preu.

MARGES VIUS. — Himne Pontifical a Crist, R. Montanyola, Preu.

HISTORIES I LLEGENDES. — Carlemany i la conquesta de Girona, E. B.

HONOREM LA LLINGUA. — Cirurgia gramatical.

FEMINITAT I GRACIA. — Condícia femenina, (Consella de Myself); El nom, Clementina Arderiu; Cuina catalana.

ACUDITS.

MEDICINA I HIGIENE. — El cementiri, Lluís Grabulosa.

EPISODIS VISCUTS. — El pobre "Bateu", Pere Mialet.

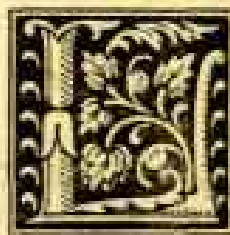
Noticiari Omellenc.

De Senant.

De Mouthlanquet.

D'arren arren.

La dansa més bella

A tradició és l'ànima del poble, s'ha escrit molt sàviament. És l'espiritualització dels fets i de les coses que podríem anomenar racials.

A casa nostra —venturosament i joiosa— porten el caliu i la flama del Cristianisme. Deixar-les perdre equival a extingir el foc patriarcal, calcigar la fe, facilitar tots els camins a la paganització de la vida.

La incúria d'una de les passades generacions —la mateixa que deixava ofegar en els llavis «el bell catalanesc»— substituï la més bella de les danses per una nova forma de ball que, ultra el caràcter d'exòtic, ha anat degenerant fins a socavar els costums i la moralitat popular.

Tot el que la consideració d'aquest fet ens reporta de tristesa, ens ho és de

goig l'anhel de restauració de la nostra popular dansa per part de les generacions joves qui, fent honor a les lleis de l'honestetat social militen per la causa de Crist.

Per això, com a sacerdots, mirem amb simpatia i allarguem la mà a qui propugna una finalitat tan enlairada. No podem resignar-nos que la sardana sigui la dansa d'uns pocs i diversió merament circumstancial, mentre el nostre món juvenívol tributa un culte idolàtric —fent ús d'una frase de l'immortal Torras i Bages— a la carnalitat, única deessa que ve a arreconar, nuplantant-la amb balls insulsos, la nostra típica sardana.

I, és ben trist que bagi estat la batzegada sorollosa de la carn qui bagi ofegat per a tants l'encís harmoniós de «la dansa més bella», que ha estat anomenada despectivament «la dansa de l'honestetat». No cal dir que ens plau sobremanera el qualificatiu, a la vegada que és la condemna del ball exòtic, pels seus mateixos devots. Agraim aquesta sinceritat, i no ens avergonyim de manifestar-nos devots de la sardana, perquè en sabem el seu sentit i la trobem «més bella», precisament perquè és honesta.

Voldriem, però, que els qui la fomenten, l'estimessin com nosaltres l'estimem, i demostrassin arreu que el nostre epígraf —la frase de Maragall— respon tots els moments a la realitat. No feu mentir el poeta!

R. M.

Una malaguanyada lliçó necrològica

Hem assistit, a Barcelona, a un singular enterrament. La singularitat que volem remarcar consisteix en la manera i, sobretot, en el sentiment que hi varen posar una bona part dels qui formaren el seguici mortuori. Es tractava de l'acte de portar a la fossa el cadàver d'un significat patró del Ram Tèxtil, el qual va saber —en aquests temps que vivim, tan penosos i amargs, particularment pels obrers—, atreure's les voluntats i l'estimació dels qui considerava —en sentit d'equitat i justícia— col·laboradors de la seva indústria.

Nosaltres que, en aquesta època tan impregnada de brutal materialisme, sabem de quina manera la majoria de patrons tracten els obrers, sabem també que C. R. —el patró suara traspassat— els tractava i els considerava diferentment que els altres col·legues de la mateixa indústria.

Per això, en el seguici funerari, anàvem observant l'actitud dels patrons qui l'acompanyaven a la darrera estada, els quals —gosaria afirmar— no seguien l'enterrament amb el mateix sentit de condol amb què hi anaven aquells sen-

zills treballadors. Ells, amb llàgrimes als ulls, portaren a pes de braços les mortals despulles del qui havia estat el «burgès» qui, malgrat tot, havia sabut correspondre a la funció social que —baldament una infinitat de capitans d'indústria no ho vulguin reconèixer— en l'actual organització de la societat exercia l'estament obrer.

L'esperit observador que portem dintre nostre ens feia seguir amb interès i extremada atenció l'actitud, els moviments i àdhuc les converses que, ella amb ella, sostenien els «senyors». Vàrem formar-nos el concepte que, únicament, per tal de quedar bé i estalviar enaonies, els tals «senyors» feien acte de presència a l'hora del darrer comiat a qui havia estat llur company de «classe», de estament, d'associació, o un de tants components del ram o de la mateixa activitat industrial que, tots plegats, formaven.

I puix que «tots plegats» formaven part de la mateixa branca industrial, per què el difunt havia de tenir un concepte tan diferent del que tenia la majoria, en el que fa referència al tracte que s'ha de donar als treballadors?

Per què mentre C. R. era estimat i respectat pels treballadors, eren, en canvi, menyspreats i objecte de murmuració els altres patrons assistents a l'acte del sepeli?

Nosaltres entenem que les reaccions de desesperació que, tot sovint, dominen l'ànim i l'esperit de molts obrers —que arriben a situar-se en les rengleres de

les organitzacions político-socials més arauxades— són degudes precisament a la poca atenció de què és objecte la classe treballadora. Són degudes a la manera com, amb notori menyspreu, són negligides i desatexes les necessitats —tant d'ordre material com espiritual— que un obrer conscientment honest té el dret de comprovar que li són plenament reconegudes. Dissortadament, però, davant la total ensulsiada de valors morals que avui hem de presenciar —quan no es té la més petita noció de convivència social entre homes que, malgrat la diferència de posició econòmica, tenen interessos comuns—, és cosa corrent el veure com s'estimben per l'abisme de la incomprensió i de l'egoisme més desenfrenat, les accions dels estaments que haurien d'ésser rectoras de condüctes i de maneres de procedir més dignes, tan dignes com la fraterna condició humana exigeix.

Referint nos, doncs, concretament, a l'efecte que —en l'element patronal barceloní allí representat— havia de produir aquell espectacle fúnebre, ens féiem la sana il·lusió de poder los veure, en l'església, posrats davant la sagrada imatge de Crist, en un fervent acte de contrició, fent promesa de tractar millor la gent, econòmicament menys dotada, que tenen a llur servei.

Seguint fent d'observadors d'actituds i condüctes alienes, hem de confessar —ho manifestem amb dolor— que no ens va ésser possible de copsar cap impressió que inclinés aquells patrons a trac-

(acaba a la pg. 37)

La família de Borman convertida al catolicisme

El misteri que embolcalla la desaparició de l'ex ajudant general del Fúhrer, Martí Borman, és d'un gran interès en l'opinió pública, no assabentada encara de la pregonera evolució esdevinguda a la seva família, després de la catàstrofe del 1945.

De llavors ençà, set dels vuit fills de Borman s'han convertit a la religió catòlica, i el més jove de tots (de vint anys) Adolf Martí Borman, ha ingressat al Seminari d'Ingolstadt, a Baviera, per tal de preparar-se a la vida sacerdotal i missionera.

El cèlebre Martí Borman era protestant, però havia abandonat, amb la seva família, l'Església luterana per tal de professar la ideologia naziista. Això esdevingué l'any 1934.

A l'edat de deu anys —era per 1940— el seu fill Adolf entrà en l'escola nazi, coneguda amb el nom de «Reichschule», per tal d'ésser instruït en els principis de les joventuts nacional socialistes.

Finida la guerra, emprengué el viatge a Salzburg on creia reunir-se amb la seva mare. Era durant la seva caminada que el tristament famós Adolf Hitler

desapareixia de la vista dels vivents. El nostre jovecell Borman, no havent trobat, per aquells indrets, la seva enyorada mare, s'aplegà a un grup de la coneguda S. S., fet que li valgué alliberar-se d'una possible detenció.

Seguidament, es refugià a Baviera, on trobà acolliment i treball. Fou allí que el sorprengué la sort de llegir la Bíblia, lectura que fou l'inici del seu canvi radical que el portà a la religió catòlica. Un pietós sacerdot, rector d'un d'aquells llogarrets baveresos, mossèn Màrius Kischental, instruí acuradament el neòfit i guià els seus primers passos en la fe. La lectura de periòdics i revistes missioneres deixondí en el seu cor la vocació de sacerdot i de missioner, que, més tard, havia d'abraçar.

Rebé el baptisme el primer diumenge de maig de 1947. Poc després s'assabentà que els seus germans, qui vivien al Tirol del Sud, havien abraçat també la religió catòlica.

A Salzburg, Borman fou reconegut i arrestat. Posat en llibertat després de 24 dies, s'adreçà novament a l'Alemanya on, en el moment d'ingressar al seu Seminari, exclamà: «Vull ensenyar a tot-hom el camí veritable i just que porta al coneixement de Déu!».

La bandera de Corea

La bandera de Corea, ultra ésser símbol nacional, constitueix una veritable representació simbòlica i filosòfica de l'univers.

Té un cercle central, anomenat «tao gok» que és símbol de l'Absolut. Les dues parts d'aquest cercle — l'una vermella, i l'altra blava — representen el «yang» i el «yin», dos principis que en l'art i en la literatura de l'Orient Extrem signifiquen l'etern dualisme de la naturalesa: l'home i la dona, el cel i la terra, el foc i l'aigua, la vida i la mort, l'ésser i el desésser.

Els diagrames situats en les quatre puntes de la bandera són origen d'innombrables comentaris. Els coreans troben en la bandera llur, matèria inesgotable de meditació i de poètiques interpretacions.

Davant de la tragèdia que els flagella, fóra ben trist que haguessin de quedar-se amb l'escarit senyal de la bandera, sense la realitat de la pàtria que figura!

Gracioses nenes venudes
a baix preu

Banyada per les quietes aigües del llac Tanganica, al sud de l'Urundi, jaú, entre jovial i clara, una bella ciutat. És coneguda amb el nom de Rumonge. Els seus habitants pertanyen, gairebé tots, a les famoses tribus Baraundis, que es caracteritzen per llur esperit de comerç i d'avarícia. Tanmateix el monopoli del comerç el tenen els musulmans que vénen a ésser llurs cacics i explotadors. A ells vanen els Baraundis els productes llurs, i els compren el necessari. Els mer-

cadens musulmans venen fàcilment a fiar, quan els desgraciats Barsuudis no tenen de què pagar. És aleshores, quan els musulmans els exigeixen, sense pietat —en títol de compensació—, els camps llurs i, en preferència, les pròpies filles, que ells cuiden d'escollir àvidament segons el grau de boniquesa en cadascuna.

Sovint són els mateixos Baraundis — molts d'ells avars i sense consciència — els qui venen espontàniament les pròpies filles, autoritzats pel Koran, de tenir dones en estol. I aquestes gracioses nenes, després d'evafit llur encís, són venudes i revenudes a caprici d'aquells homes desproveïts de tot sentiment de pietat.

Malgrat el Govern hagi prohibit severament la poligàmia, les lleis són descaradament escamotejades, a voltes, pels mateixos qui les han ditat. És de llor la tasca de civilització que allí realitza la jerarquia catòlica.

Moisés ministre

Un diputat anglès, queixant-se de l'excés de paperassa i de burocràcia, ha dit en plena Cambra dels Comuns:

Si Moisés hagués estat Ministre de Transports, els jueus encara no haurien arribat a Palestina!

Llámima no haver-ho sabut abans, car s'hauria esbalyiat l'actual problema sionià.

MARGES VIUS

Himne Pontifical a Crist

Jesús: Pontífex, Cabdill
—el Rei, la Llum, la Paraula,
l'Etern i Unigènit Fill—
que dones vida al retaule
sacerdotall

Crist de Déu!
estén les mans, fes l'ofrena
de l'Àzim, que és el Cos Teu,
i regalima i alena

en Sang que és preu de Salut
i segell de l'Aliança.

Cep i Raïm espremut
amb quatre claus i una llançal

Crucifix: vèrtex d'Amor,
Anyell i Hòstia que llevés
el pecat, i duna valor
a les gotes de sang meves...

Tu valoritzes l'accent
de ma gorja penedida
i al Calze, en Nou Testament,
ens comuniques la vida...

I aplegues el crim i el vot
a tes espatlles divines...

Crist de Déu, Gran Sacerdot,
mitrat de porpra i d'espiqual

Sense Tu, Cos vilipès,
ric d'esvoranc i clivella,
el Cel no ens fóra palés
en l'esquiny de cada estrella.

Ni s'agués esbalandrat
la porta del Gaudi, closa,
perquè el Braç de Déu, irat,
no es rendia per cap cosa.

Sacerdot Etern, Jesús!
—perennitat de la Missal—
que dels Teus braços, segurs,
la Gràcia s'eclavissal

Eixamores cada cor,
reconcilies els homes
i, dins del Teu Calze d'or
nodreixes vols de colomes,

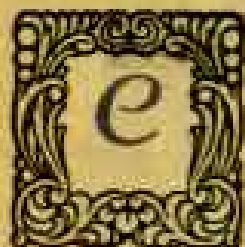
i estens l'arcada de pau
entre el Teu Pars i la terra.
En la Creu, sota el Cel blau,
culmines Rei, dalt la Serra.

Ran de l'Altar, que és encès
del llenyam de tants agravis,
serva't de mans, Nou Moïses!
que l'Església ungeix els llavis
d'un himne etern de mercès.

Ramon Muntanyola, Prev.

HISTÒRIES I LLEGENDES

Carlemany i la conquesta de Girona

CARLEMANY no intervingué en la reconquesta de Girona. Quan el 785 les seves tropes arrabassaven, en circumstàncies molt fosques, la ciutat als sarraïns, l'emperador franc es trobava a Saxònia, enseïnat a sufocar la rebel·lió de la gent d'aquell país.

Però a Girona, des d'un temps molt antic, existí la tradició que l'emperador havia dirigit personalment la lluita que alliberà la ciutat del domini musulmà. La poesia èpica francesa es féu també ressò d'aquesta creença, per bé que presentant la sota aspectes diferents.

Hi ha, doncs, dues formes, probablement independents de la llegenda que explica la vinguda de Carlemany a Girona: l'una és el resultat del prestigi de la gran figura de l'emperador, engrandit després per les cròniques i per la poesia cavalleresca de França; l'altra es basa en una tradició local gironina molt arrelada, la qual té com a manifestació principal la toponímic local, que dona el nom de Carlemany a diferents indrets i monuments de la ciutat, i el culte a «sant Carlemany» que celebrà molt de temps la diòcesi de Girona.

Carlemany —segons la llegenda— entra a la nostra terra pel Rosselló, la seva gent conquista Empúries i Vic, i es creen els comtats d'Empúries i Ausona. L'emperador, d'esprés de lliurar grans combats amb els sarraïns, es situa davant de Girona. Un nombros estol ha

seguit per mar els expedicionaris mentre aquests avançaven per terra.

Els sarraïns de Girona es defensaven valerosament, de tal manera que Carlemany eslligué a punt d'aixecar el setge, car el fred era tan terrible que molts francesos hi morien; però el cardinal legat del Sant Pare, i els cristians del país, el van animar molt i li infongueren gran coratge. I el cardinal li digué que tingués gran fe i confiança en Nostre Senyor i en la seva benaventurada mare nostra dona Santa Maria, i en els benaventurats sant Narcís i sant Feliu i altres màrtirs que en aquella ciutat havien vessat llur sang per la fe cristiana; car ell podia assegurar-li que aconseguiria victòria sobre aquells enemics de l'Església, i que prendria la ciutat.

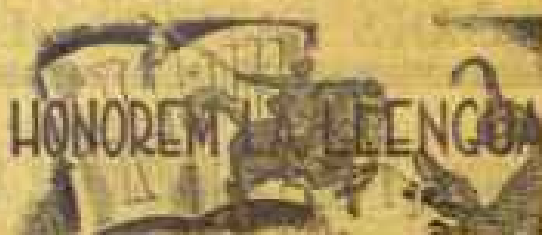
I heus ací que a la nit, estant el rei al seu llit, dormint, se li aparegué la Verge Maria, i li digué que no tingués por, ans es revelés de coratge, i que no dubtés, que la ciutat seria seva.

Quan Carlemany es va despertar, va explicar al cardenal legat el que li havia dit la Verge Maria; i féu comparèixer al seu davant els barons i els nobles de la terra, junt amb molts prelats, i els explicà això mateix, i tots restaren tan alegres que no hi cabien de goig. I en aquesta alegria, un dia s'esdevingué que va ploure molta sang, i cada gota, en arribar a terra, prenia la figura d'una creu, i tots quedaren meravellats.

I per aquest mateix temps es va veure al cel, sobre Girona, una creu vermella, per espai de tres dies. I coneixent el rei i el cardenal que allò anunciava la victòria que havien d'aconseguir, es reconfortaren tots i cobraren novament gran coratge.

I així s'esdevingué, car entre els sarraïns s'escampà una gran pestilència, de manera que moriren moltíssims, i Mahomed, rei de Girona, desesperat de poder defensar per més temps la ciutat, puix que moria tanta gent de la seva, va eixir al defora, amb moltes companyies de peu i de cavall, dels que podien lluitar, per fer batalla al rei Carlemany. Però fou vençut i mort amb tots els sarraïns que l'acompanyaven, pel dit rei i els seus cristians. I aquests prengueren la ciutat i n'expulsaren tots els moros que hi havien restat, i els mataren, i feren el mateix amb els malalts, i els enterraren perquè no pudissin, i n'enterraren molts de vius.

Això ens conta el gironí autor dels «Fets d'armes de Catalunya». E. B.

Cirurgia gramatical

*Bon amic! la cirurgia
és un art bell i sublim.
Exercim la cada dia
en tribut de galania
a la llengua que servim.*

*Separem carnots infelles
en el llenguatge usual,
cauteritzem els defectes
de l'ordre gramatical,*

*i parlem tal oom demana
l'estructura i el caient
i la gràcia sobirana
de la parla catalana
que hem rebut en testament.*

*— Alfombra sempre és catifa,
per recibo es diu rebut,
per descuento es diu descompte
i per sucio diràs brut.*

*Per salida es diu sortida,
i per vuelta es diu retorn;
no vulguis passar la vida
fent cabrioles pel Born.*

*No posis sello a les cartes,
sinó estampa-bi un segell,
i subjecta't bé les calces
no amb cinturón, amb cinzell.*

*Mes si et plauen els elàstics,
empra'ls tu, que això t'ocau,
i si algú et digués habicoca
diga li que o haban.*

*i no et quedis endarrera
si et diuen guapo, que tu
ets buló i gentil de mena
com no ho ha estat mai ningú.*

Feminitat i gràcia

Condícia femenina

Si l'home ha d'ésser net, la dona encara més. Ha de curar de la seva persona amb exquisida perseverança i convertir-se, si cal, en un exemplar vivent per a tots els qui conviuen amb ella. Ha d'ésser neta i difondre netedat.

Des de nena ha d'avesar-se al bany i a les ablucions freqüents. No pot mai servir d'excusa a la seva incondícia, la falta d'una instal·lació adequada. Amb bona voluntat, una dona pot sempre improvisar un cossi d'aigua calenta i procurar-se un bocí de sabó... Res no fa tant de goig com veure una noia neta i

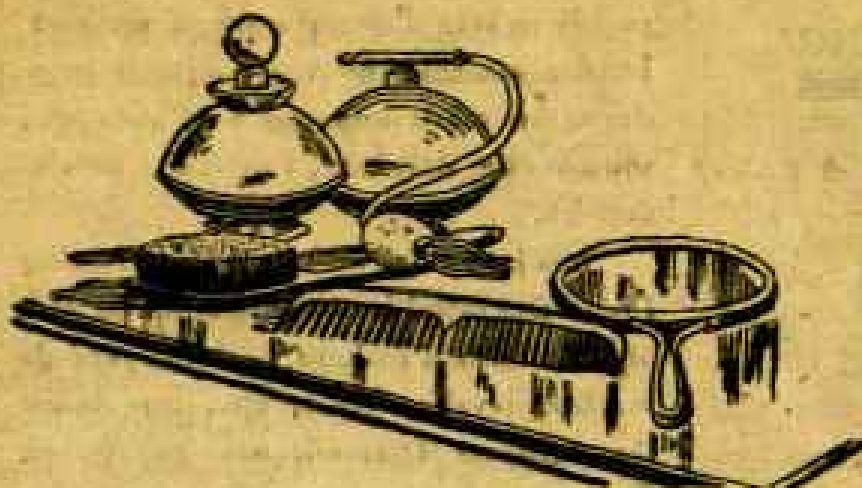
polida en mig d'una atmosfera modesta. Irreflexivament sentim que aquella netedat té un mèrit superior a la noia que viu en mig del luxe, i cuitem a proclamar-ho.

Les japoneses no tenen pas les belles i perfectes instal·lacions higièniques, amb aigua calenta a tothora, amb banyera de marbre, lavabo, bidet, etc., que tenen les europees i americanes benestants. Tanmateix, les japoneses són potser les dones més netes del món.

No hi ha —tinguem ho en compte— cap consideració moral que privi d'imposar a les noies una higiene completa des de llur edat més tendra.

Els treballs domèstics embruten les mans i les fan malbé. És cert. Noteu, però, que en els països com Nordamèrica on el servei ha desaparegut gairebé i és més freqüent que una dona tingui automòbil que no eixirera, la indústria ha cuitat a oferir mil·lions d'invencions que alleugereixen els esmentats treballs i es fan menys embrutadors. D'altra banda en aquests països la cuina s'ha simplificat qui sap lo, i els habitatges, força més confortables que els nostres, són reduïts, sense cambres ocioses... Volem dir amb això que la dona curosa de la pulcritud de les seves mans, pot començar per enginyar-se a fi de no perjudicar-les massa i pot, després, netejar les rigorosament amb l'ajut del raspall i del sabó.

No aconsellem pas la coqueteria. Però no voldríem deixar de proclamar que la netedat n'és la base indispensable. Res més ridícul que una dama en-

diumentada, pintada, depilada, etc., que dona la sensació d'haver col·locat tots aquells artificis sobre un cos poc rentat. Si sempre la coqueteria és condemnable, mai no ho és tant com llavors que serveix de distrecció a la incondícia.

(Consells de Myself)

El nom

Clementina em dic
Clementina em deia.

Altre temps jo fui
un xic temorega:
el nom m'era llarg
igual que una queixa,
i em punyia el cor
quan les amiguetes
per fer-me enutjar,
molts cops me'l retreïen:
«Quin nom més bonic!»
—deia alguna d'elles,—
«però no t'escau:
és nom de princesa.»
«Ai, quin nom estrany!»

—moltes altres feien;—
i jo al fons de tot
sentia l'enveja
dels seus noms tan clars
de Maria o Pepa.

Clementina em dic
Clementina em deia.

Però un any se'n fui
i un altre any governa.

Aquell nom que abans
féu una tímida
i tornà després
una dolça fressa
sobre el llavi nu
—jo mateixa el deia—,
ara m'és honor
i m'és meravella.

Cap nom és tan bell
damunt de la terra
com el que l'amat
em canta a l'orella,
i entra en el recer
de l'ànima meua
i em puja al cervell
i em clou les parpelles.

Del cel de l'amor
tombava una estrella...

Ara el nom em llua
damunt de la testa.

Clementina em dic
Clementina em deia.

CLEMENTINA ALDERIU

Guina catalana

El local. — Ha d'ésser espaiós i ventilat. No pot mancar-hi un fogó per a guisar amb carbó de cok o vegetal; una bona aigüera amb la corresponent aixeta d'aigua corrent; una retellera per als plats, olles, cassoles, etc; un lloc on aquesta atuellis puguin escórrer-se un cop fregats; un armari-rebot per a guardar els ingredients que entren en els guisats.

Els mobles. — Una taula amb el calaix corresponent; dues o tres cadires senzilles; un rentadoret; un especier; dues galledes, per a fregar o altres usos; dues pales o plegadores, una per al carbó i una altra per a la brossa; penjadors per a les capçanes i draps; paelles i cassoles de distinta grandària; un parell d'escombres; una sabonera de vidre per a col·locar la terra d'esquelles, els fregalls, el sabó, etc. i un pot de pasta per a netejar els metalls.

Cercant llana

Una senyora, creient fatiguesjar un viatger — poc agradable — amb la creença que el faria «tocar el pirandó» li diu:

—Ja veu, vostè; és esgarriant el pensar-hi! Aquesta filla està infectada de lepra. No deurà pas sentir aprehensió, veritat?

—Ca, barretal! M'és igual, puix que dintre uns moments em mataré d'un tret ací mateix. Prepari's, doncs, senyora...

Conformitat

Un sacerdot diu als seus feligresos que els que vulguin anar al cel, que s'al·cin. Tots ho fan, llevat d'un home. Després... els que vulguin anar a l'infern,

que seguin. Ningú no es mou. El sacerdot mira amb astorament l'home que sempre estigué quiet, i li pregunta:

—I doncs, vostè, on vol anar?

—Enlloc —respongué—. Ací estic molt bé, gràcies a Déu.

Contesta encertada

Parlant cert dia amb un pagès, li faig la següent pregunta:

—Creu vostè que els fems fan créixer les plantes?

—No sé pas què dir-li; mai no he pogut esbrinar si els fems esperonen la crecudeta de les plantes, o bé per la pudor que ells fan les plantes, fugint-ne, s'alcen més de pressa.

Error de diagnòstic

Entre col·legues:

—He comès una turpitud; he operat d'apèndix un malalt que no tenia res.

—En l'apèndix no hi tenia res?

—No, home... vull dir que no m'ha pagat.

MEDICINA I HIGIENE

EL CEMENTIRI

per Lluís Grabulosa

Aquest és el lloc de repòs després de la mort de l'home. En aquest llogarret de descans —que no pocs volen inefficàment oblidar— és on les transformacions bioquímiques, amb l'ajut dels cucs, desfan el cos convertint-lo en pols. És aquí on tothom assoleix el mateix grau d'igualtat. Aquí s'abraça els reis i els escombrials, les matrones i les bugaderes, els gitans i els magnats, els pollosos i les presumides damiselles que adés brillaven els uns en fèrides i llòbregues barraques i les altres en perfumats i sumptuosos palaus de vanitat. Aquí obtenen la mateixa graduació el general i el coronel i el caporal i el soldat ras. S'han extingit per sempre tots els privilegis i distincions. S'han equilibrat d'una vegada els desnivells ocasionats pel poder, les riqueses i les gràcies físiques.

El cementiri! És casa nostra. Un dia o altre n'hem d'ésser ciutadans! Per què hem de defugir tant la seva presència i el seu record?

Cementiri! Únic camp on impera, total, la germanor; únic Estat on les lleis són totalment i en tots els aspectes, justes; els silencis i reverent de l'harmonia i de la pau terrena, bé ets mercedor de la nostra atenció i respectuosa simpatia.

Cal que cuidem i embellem el cementiri.

Tanmateix és ben trist de contemplar certs cementiris, abandonats en mesura tal, que més que cementiris semblen camps erms, propis per a soterrar goisos.

Qui no ha reparat per l'encontrada un dels tals? Parlem clar. Per la ruta de Cervera a Els Omells n'hi ha un que fa el cas... ple d'herbes, els murs amenaçant caure, i l'interior sense plantació de cap mena, deproveït d'aquella xipreris simbòlica que, a part de la seva utilitat higiènica (faciliten l'evaporació), constitueixen el majestuós encís de la ciutat mortuòria.

Tothom està assabentat —i estarà d'acord amb mi— que en els medis rurals la manca d'higiene i la despreocupació de tot allò que se'n diu progrés és, ordinàriament, un fet. Sempre, venturosament, podem lloar boniques excepcions.

Però l'esperit rutinari i d'inèrcia, junt amb la manca de mitjans econòmics, és la causa del retard descoratjador respecte a tot allò que s'anomena civilització.

No hi ha dubte que han d'ésser les autoritats les qui constitueixin l'avantguarda en el que es refereix al compliment dels principis higiènics. L'assenyalat és l'Inspector Municipal de Sanitat, però ell sol, tot sovint, es troba impotent per a realitzar la tasca que la seva professió li exigeix. Hi ha d'haver la col·

laboració d'aquells; on hi ha aquesta compenetració, les lleis produeixen llurs efectes, amb resultats sempre satisfactoris.

El sanitari sense l'escintolador de les autoritats locals és un home sense petge; la seva lluita serà sempre esgotadora i, molt sovint, estèril... i el seu esforç no poques vegades maldirà.

Per tal que no s'ignorin les condicions que ha de reunir tot cementiri, heu-vos-les afe:

Ha d'ésser situat almenys a uns 300 metres fora del poblat, amb plantacions dintre del recinte. S'ha d'escollir un terreny enlairat i poc humit per tal de facilitar la dessecació dels cadàvers. Les fosses han de tenir una profunditat de 1'50 m. per 0'80 m. d'ample, i 2 m. de llarg, separades per una distància mínima de 0'30 m. Com annexos al cementiri ha d'haver-hi dipòsits de cadàvers, capella i sala d'autòpsies.

Si els nostres cementiris reunissin sempre aquestes condicions i, per altra banda, els encarregats fossin pregonament amants de la condícia i honor a què són acreedores les mortals despulles dels difunts, no hauríem de deplorar espectacles tan vergonyants i tant de desacord amb la civilitat i amb els sentiments de pietat del nostre poble.

(ve de la pg. 27)

Una malaquanyada...

tar amb més humanitat, amb més germanor tots els qui, amb la suor del front, s'han de malguanyar el pa de cada dia.

El Crist llatzerat, de faç sofrent i resignada, també els observava... No va poder notar —i estem segurs que no judiquem temeràriament— cap gest de penediment i de rectificació de conducta. Tampoc no l'hem constatat en els dies, no escassos, que han seguit al succés. I és que a certa gent, res no els impel·leix a cap mena de rectificació. Tristament és massa nodrit el nombre dels qui no els interessa que, a l'hora de la mort, uns braços nervuts i baronivols els sostinguin, i unes llàgrimes, unes sinceres i sentides llàgrimes —cadevingudes oració— siguin el darrer adéu que es doni a qui ja ha passat per aquesta vida que, ara l'un, ara l'altre, tots hem d'anar abandonant. Abandonant també, alhora, ambicions, benestar, vanitats, riqueses...

M. J.

Un comentari a "Gilda"

La comentadora és una velleta de setanta-cinc anys, besàvia, de bona família i, a més, ben educada. El comentari, fet tot movent el cap amb esceptisme, és més eloqüent que tot un tractat sobre la subversió de valors en el món actual. Diu:

«Això és una comèdia d'apatxes...»

EPISODIS VISCUTS

El pobre "Batet"

En el bon temps de la seva joventut i de la meua infantesa el meu pare tenia una certa tendència a l'humor i a les gangues improductives. Per aquesta raó comprà per vint pessetes un ase molt envellit. El seu gust humorístic li féu batejar la bèstia, a les seves darreres velleses, amb el cognom del seu antic propietari: Batet.

«Batet» l'anomenàvem i al crit de Batet aprengué a obeir de seguida les nostres ordres i manaments. A jutjar per la seva docilitat, era segur que el polli tenia molt de món i coneixia més caràcters d'amos que una minyona de servei. A les seves joventuts devia ésser una gran bèstia. Però ara se'l veia afadigat, atropellat i amb les facultats d'allò més tronades. El meu pare no trigà a constatar aquesta evidència. Al cap de quinze dies d'haver-lo comprat i en no trobar a qui «passar-lo», renuncià a emportar-se'l a fora i l'abandonà a mercè nostra com si fos una joguina.

Aquella imatge descriptiva de Jules Renard, «le lapin devenu grand» es podia aplicar amb tota propietat al que havia d'esdevenir l'heroi de les nostres gettes infantivoles. Era de color gris amb

clapes blanques, els colors de la majoria dels conills.

Abans, però, de narrar els nostres fets de cavalleria, no serà balder d'avançar una petita informació dels nostres costums de cada tarda, un cop sortits del col·legi. Arribàvem a casa i ens llescàvem un troç de pa ample com una era, el mullàvem amb vi i l'ensucràvem a grapats. Quins temps aquells! El rebofi era obert de bat a bat i nosaltres, vaillets que res no havíem d'ingerir a raó de tants grams mesurats per àpat, arrossegàvem l'optimisme excel·lent de la llesca de pa amb vi i sucre, engolida en plena plaça pública a l'hora de meditar les trappelleries de la jornada. Aquestes concordaven amb l'època de l'any.

A l'hivern, la tarda era curta i ens mantenia encauats a la vora del foc, però quan el temps es feia suportable, els nostres tiradors de goma petaven els fanals de la il·luminació pública que era una delícia. Al bon temps, l'erari municipal no rebia tants de prejudicis de la nostra llibertat, llevat de l'època dels lledons, fruita diminuta amb més os que carn, el pinyol de la qual disparàvem contra tot el que es presentava a tret,

per mitjà d'un canut de canya. Amb les canyes tendres construïem «sonadors» i organitzàvem orquestres pintoresques. De totes maneres, cadascú tenia la seva habilitat peculiar i quan no ens dedicàvem a jocs de conjunt com el «cavall salt» o la «tomaca i mitja», sempre hi havia un vailet distingit per la seva habilitat en una prova determinada. Un es feia admirar quan creuava la barana del pont de la carretera, com qui passa la maroma, un altre tenia una habilitat especial a caçar galàpats, llangardaixos i ratapeixets. Aquests animals, en caure a les nostres mans, sempre feien una mala fi. Els rat-penats morien sempre a la foguera perquè al nostre entendre renegaven com els heretges de l'Edat mitja. Ara bé, si roïem els dissortats ocells noctàmbuls no era per a complir cap sentència inquisitorial, sinó pel pler de sentir-los «renegar». Els meus germans i jo no ens singularitzàvem per cap habilitat especial. Únicament, quan petava el vidre d'una tenda o algú s'havia de queixar d'algun desperfete provocat des del carrer, anava indefectiblement a casa a reclamar danys i perjudicis.

L'entrada en acció del vell Batet deixà tranquil el veïnat. Els diaris d'avui assenyalen com històrics esdeveniments que no tenen de bon tros la importància d'aquell fet revolucionador dels nostres jocs d'infant. Cavalcava el pollí el meu germà petit. Jo l'èstirava pel conxal i l'altre germà, amb una redolta bonyeguda contribuïa eficaçment al meu esforç de fer-lo caminar. Només mancava un

pas de música per a sublimar la nostra aparició triomfal entre la colla de maresques trapelles amb els quals compartíem els nostres jocs. L'avalot fou enorme i l'èxit de la rebuda inflà molt més el nostre orgull de propietaris del pollí, el qual s'incorporà des d'aquell instant a una vida d'exercicis nous i complicats. No obstant, per ésser el primer dia d'entrar en funcions, no passà de veure's sotmès a una sèrie de curses per la carretera.

Pel que l'ase servia, el pare no se sentí inclinat a donar-li gra i els concurrents als exercicis hagueren de comprar llur dret a cavalcar amb el compromís de portar-li cada dia un manat d'herba. Aquest contracte establert constituïa a cadascú la llibertat de fer realitzar a «Batet» els exercicis que els permetessin les respectives habilitats hípiques.

Ningú no hauria dit el que arribà a aprendre «Batet» a les seves velleses: del trot passà al galop; d'ací, als salts d'obstacles; li fèiem salvar marges i passar d'un salt d'una part a l'altra de la cuneta. Cadascú havia de fer el seu tomb de genet i si l'ase no podia complir la tasca a què l'obligava el feix d'herba aportat, la verga tenia cura de fer-li accelerar les passes, i quan ni aquesta esdevenia remei eficaç, l'empenyíem entre tots per tal de fer-lo quedar bé.

Evidentment, la vida nova de «Batet» no era potser el reposada que corresponia als seus anys. Però era més digne, més noble, menys de bèstia de càrrega a la qual són condemnats els

animals de la seva raça. Havia de sofrir les imposicions arbitràries a què el sotmetien les nostres vel·leitats, però, qui no sofreix en aquest món per una raó o per una altra? El fet era que l'haviem elevat a una categoria molt superior als individus de la seva espècie quan el fèrem útil per a realitzar aquells exercicis hípics per als quals demostrava, pobre, més bona voluntat que no pas aptituds. I es resignava a l'exercici i al turment amb una paciència i amb una docilitat exemplars, sense protestar mai, com el pobre acostumat a rebre, sempre complaent i disposat, talment un avi carregat de bonhomia, a complaure els nostres gustos i capricis —val a dir-ho— una mica salvatges.

Una tarda, en entrar a l'estable, trobarem «Batet» eñirat damunt de la palla que li feia de jaç. S'havia posat malalt. En sentir-nos, alçà el cap per a adreçar nos un esguard vidriós i melancòlic, com si ens demanés perdó o intentés justificar la seva impotència. Tota la colla de vaillets desfilarà en visita de compliment per la cambra del malalt. Provàrem de donar-li grapats d'herba, però «Batet», extenuat, cansat tal vegada de viure, no demostrava tenir esma ni d'obrir la boca. Quan el pare tornà del camp, l'esguardà i dibuixà una ganxota saturada d'un esceptisme massa expressiu per a que no anés carregada de mals presagis. El vespre mateix passà avís als del Canyet.

No s'equivocà. L'endemà al matí, un carro venia a cercar el cadàver del

pobre «Batet». El tragueren en presència de tots aquells que per un manat d'herba havien adquirit drets d'ús de fruit sobre aquella propietat vetusta i atrotinada. L'escena fou eternidora. Mentre els homes del Canyet, indiferents, carregaven al carro la respectable bèstia de càrrega, nosaltres contemplàvem l'operació en silenci, rígids com estàtues, però les llàgrimes ens traïen. A còpia de donar-li turment havíem arribat a estimar-lo.

Tots els vaillets seguirem el carro mortuori. Era el primer enterrament al qual assistíem o donar fe del nostre dol. Però cap formulisme social no ens obligava a seguir el cadàver fins a la sortida del poble. Al pont ens deturàrem. El carro amb el mort seguí carretera enllà, per aquella mateixa carretera que havia esdevingut escenari de les nostres aventures i de les seves proeses senils. El seguirem amb l'esguard, muts, hieràtics, amb els ulls molts de llàgrimes, fins que els arbres ens taparen el vehicle.

Pobre Batet! Adéu...! Adéu...!

D'aquell dia endavant no turmentàrem cap més animallet del Senyor.

PERE MIALET

Moral i quantitat. — En una escola terrorista per a la preparació d'agents polítics destinats a agitar el que sigui convenient, un professor, segurament l'enclapellat de la classe d'Ètica manifesta:

Camarades, el matar un sol home és un assassinat; el matar-ne cinc cents no més és una estadística.

Noticiari Omellenc

Amb motiu de l'absència del nostre Sr. Rector, qui ha pres part activa en la Missió General de Barcelona, ha quedat encarregat de l'assistència espiritual el Rnd. P. Antoni Serrano, C. M. de la residència de l'Espluga de Francolí. És de lloar el seu especial interès per tot el que afecta a la Parròquia, i, d'una manera particular les classes de Catecisme Dominical a favor dels nens. Des d'aquest lloc manifestem la nostra més sincera gratitud al Rnd. P. Serrano com al seu digníssim Superior qui, tan amablement, ha atès la demanda del nostre senyor Rector.

—De pas a la vesna vila de Belianes i, amb ocasió de l'obertura de la Santa Missió que allí es celebrà, hom saludà el Sr. Arquebisbe de Tarragona qui fou complimentat per Mn. Ramon, en el Castellet, acompanyant-lo després en el seu viatge. El nostre Sr. Rector, abans d'acomiar-se del Sr. Arquebisbe, demanà una gràcia a favor de la parròquia d'Els Omells, que fou gustosament concedida. Atorgà dos-cents dies d'indulgència a qui resés una oració davant la imatge de la Mare de Déu del Roser de Fàtima, suara entronitzada en el nostre temple parroquial.

—Acabades les obres de la Casa Ajuntament, i enllestida la part que l'ha-

via de fer acollidora en el que fa referència a la col·locació de portes i finestres, s'han establert en el lloc adequat les oficines de la Secretaria, esperant que, ben aviat, s'habitarà el pis destinat al Sr. Secretari. A les nostres autoritats municipals i al nostre bon amic i col·laborador Sr. Esteve Represa, la nostra felicitació més sincera.

—El nostre famós grup escènic «Jovenet Intrèpid», que tan belles estones ens ha ofert aquest hivern, està assajant un escollit repertori d'obres teatrals. Esperem amb ànsia la seva actuació que tant ha vingut a honorar el nom del nostre poble.

De Senant

Rebé les aigües baptismals, el diumenge dia 18 del corrent, el fill primogènit dels joves esposos Joan Saltó i Teresina Vallès. L'infant fou batejat pel Rnd. P. Anton Serrano C. M., de l'Espluga de Francolí. Felicitem de cor els seus assortats pares.

—Ha estat una llarga temporada entre nosaltres per tal de passar unes set-

manes de convalescència, el jove Cos i Vallès, que està cursant els estudis sacerdotals en l'Escola Apostòlica dels PP. Paül·la de Bellpuig. La seva estada ha estat feliç entre nosaltres i, actualment, es troba ja entre els seus companys d'aula, ja totalment refets de la grip que es féu general en aquell col·legi religiós.

—Amb fervor penitencial s'està celebrant la Quaresma, destacant-se la predicació extraordinària que té lloc, després del Via-crucis, a càrrec del Rnd. P. Serano, tan benivolgut per la població senantina.

—Degut a les repetides humitats caigudes als nostres camps, durant aquest hivern, el poble està ben animat en l'esperança de la collita abundosa. Si les fonts no han revingut del tot, tanmateix es nota un general alleujament en la tasca d'haver de sofrir constantment per l'aigua. Augurem amable el març, i que a l'abril cada gota en valgui mil... I que pel maig, cada dia en faci un raig. D'aquesta manera no podem desanimar-nos. Senant, és ben cert, mai no s'espanta per res.

—El nostre Sr. Rector ha retornat de la Santa Missió de Barcelona, on exercí els ministeris en un dels Centres d'Hospitalet. Un grup de senantins, residents a la Ciutat Comtal, acudiren a fer-lo objecte de la seva simpatia. Des d'aquest lloc, el nostre Rector vol fer arribar a ella la seva gratitud.

De Montblanquet

Mercès a l'abundor d'aigua que Déu ens ha enviat aquest any, s'ha pogut renovar el jardí de l'escola, que s'havia perdut completament degut a la gran sequada. Els nostres petits estan entusiasmatíssims amb la novetat, i cuiden les plantes i les reguen amb tota cura. Esperem l'arribada del bon temps per tal de fruit amb l'esclat i les flaires de les campanul·les, lliris, roses i clavells.

Qui dirà que sigui una cosa enutjosa l'anada a l'escola? No serà un motiu d'alegria per als nens? Si la contemplació de les bel·leses naturals ens fa albirar la formosor de Déu, bé podran contemplar-la estant entre elles.

Ja que hom ha pogut dir que «les flors són el cel d'aquest món», pla podem gloriar-nos els de Montblanquet de tenir un jardí tan preat.

—Amb motiu de la Santa Quaresma es resa tots els diumenges el Sant Rosari i el Via-crucis. També es fa Catecisme parroquial per als nens i nenes.

—Hem tingut el goig de rebre la visita de les nenes de l'escola d'El·l Omells de Na Gaia, acompanyades de la seva senyoreta mestra. Fou motiu d'alegria per als nostres nens acompanyar-los tota la tarda en llurs jocs. Molt agrats.

D'arreu arreu

—El 26 de febrer s'escaigué la mort de Fra Silveri de Mataró O. F. M. un dels socis actius més antics dels «Amics dels Goigs». Dins la seva «Col·lecció de Fra Silveri de Mataró» publicà 72 Goigs principalment de Sants de l'Orde Caputxí. La mort l'ha sorprès quan estava preparant l'edició d'uns nous Goigs al seu patró Sant Silveri, per a celebrar les seves noces d'or de professió religiosa. Déu el tingui en la seva santa Glòria.

—Recentment ha triomfat a Lyon el famós pintor Van Gogh qui ha obert una exposició de les seves obres en el museu de Belles Arts d'aquella ciutat. Són vuitanta quatre els quadres que figuren en l'exposició, alguns d'ells fins suara completament desconeguts.

—El jove sacerdot Mn. Josep Serra i Janer qui, d'una temporada ençà, tants de llorers ha conquerit en els Jocs Florals de la nostra llengua, acaba de publicar el seu primer llibre de poemes «Romiatge líric» que acompanya amb uns mots Octavi Saltor.

—André Gide, el conegut literat de la moderna França, morí a la seva ciutat de París, el 19 de febrer, com a conseqüència d'una arrítmia cardíaca. L'envoltaven en el llit d'agonia, entre altres, els seus entranyables amics Jean Schlum-

berger i Roger Martin du Gard, requerits pels seus familiars. El seu traspàs ha produït una pregona commoció en el món de les lletres.

—El Papa Pius XII ha manifestat la seva satisfacció per l'ofrena que els «Amics dels Goigs» li feren d'un luxós àlbum encapçalat pels Goigs de Sant Eugeni I, Papa i Confessor. L'àlbum és una col·lecció antològica de 285 exemplars, presentat en estoig, rel·ligat i ricament ornamentat sota la direcció de de l'artista Ferran Galmés.

—Els catòlics anglesos han commemorat el 150è aniversari del naixement del Cardenal Newman, el gran convertit i teòleg, fundador del famós «Moviment d'Oxford» a favor del renovellament de l'Església anglicana. El Cardenal Newman és autor de nombrosos llibres entre els que excel·leixen la seva «Apologia» i «El somni de Jeroni».

—El professor Adam, de la Facultat de Lille acaba d'enllestir el segon volum de la seva «Història de la literatura francesa en el segle dissetè».

—En reconeixement als serveis fets a la història i a la crítica francesa, M. René Dumesnil acaba de rebre, per part de la seva pàtria, el Premi Nacional de literatura. És sabut que les borses na-

cionals de viatge destinades als artistes i escriptors, han estat transformades en premis. M. René Dumesnil ha estat l'afavorit.

—Martí Borman, l'ajudant d'Hitler —del qual fem memòria en les pàgines anteriors— i que fou dels pocs qui acompanyaren el Führer en la darrera hora, és encara supervivent, segons testimonis que l'han vist a l'Argentina.

—Giovanni Ceriotto, el popular poeta de Verona ha reportat una joia més a la literatura antiblasfema, amb el seu llibre «Faville dell'anima». És d'esperar que algun amable traductor —com ho faria aquell inoblidable Ivon l'Escop d'altre temps— ens l'ofreni, a no tardar, en la nostra llengua catalana.

—En la «Casa del Llibre» s'ha celebrat un homenatge al malaguanyat poeta Joaquim Folguera amb motiu de la publicació de les seves «Poesies completes». Prengueren part a l'acte, els Srs. López-Picó, Octavi Saltor, Manuel Bertran i Oriola i Josep Miracle.

—Mn. Miquel Melendres acaba d'editar per tercera vegada el seu exquisit llibre «La Muntanya de la Mirra». És una prova més de l'estima amb què l'ha distingit el nostre públic.

Bons plans

—I ara que ets sortit de la pressó, quins projectes tens per l'esdevenidor?

—Tinc la intenció d'obrir una joieria.

—Ja comptes amb diners?

—No! tinc, però, una clau falsa.

Navegació i sexe

—Una bona amiga nostra, dama de societat barcelonina, per a la qual la llengua de Rabelais serva intactes la major part dels seus secrets, viatjava en un navili francès, de L'Havre a Nova York. El seu sibiritisme i el seu desco-neixement de la traducció exacta de la paraula *matalàs* foren les causes per les quals, arribada la nit, exigí a l'estorot «maître»:

«Monsieur, pour bien dormir j'ai besoin de trois matelots...!»

París esguarda Àfrica

—Un jove autor, Robles, ha guanyat el premi de teatre francès amb una comèdia: «Montserrat», de grans qualitats. El conegut i terrible Montherlant ha presentat al públic el drama: «Le Maître de Santiago». A Nîmes, malgrat l'oposició de la Societat Protectora de Animals, s'han celebrat curses de braus amb cartells als «boulevards» parisencs. Carme Amaya ha hagut d'actuar el doble del temps previst. «Yerma» i «La Casa de Bernarda Alba» de García Lorca i «Divinas Palabras» de Valle Inclán, han estat esdeveniments de la finida primavera. El Teatre Nacional Francès ofereix una vella comèdia del segle passat, «Espanyols a Dinamarca» de Prosper Mérimée...

Metge i malalt

—Què li fa mal?

—Si ho dic, em farà una rebaixa, Doctor?